

Constituirea noilor state independente și evoluția mișcării olimpice

The emergence of new states and the evolution of the Olympic movement

Ștefan Maroti

Facultatea de Geografie, Turism și Sport, Universitatea din Oradea

Rezumat

Autorul lucrării și-a propus să studieze evoluția mișcării olimpice internaționale de la începuturi și până în zilele noastre, în raport cu o serie de condiții și evenimente care au avut ca rezultat schimbări majore pe harta politică a lumii, evidențiate prin apariția unor state, dispariția sau modificarea teritoriului altora.

Prin conținutul său, lucrarea prezintă interes pentru cei care sunt preocupați de studierea și cunoașterea mișcării olimpice internaționale, a modului cum a evoluat aceasta ca rezultat al modificărilor survenite pe harta politică a lumii de-a lungul timpului.

Documentarea în vederea elaborării articolului s-a realizat prin studierea unor lucrări de drept internațional, de geografie politică, istorie și olimpism. De asemenea, am consultat lucrări, site-uri privind mișcarea olimpică, evoluția acesteia de-a lungul celor peste 100 de ani de existență.

În prima parte, lucrarea abordează o seamă de aspecte conceptuale privind statul, independența ca parte a principiului egalității suverane, raportul dintre stat și o seamă de organizații internaționale.

În continuare, este prezentată situația statelor, caracteristicile și particularitățile acestora, constituirea și aderarea comitetelor naționale la mișcarea olimpică. Constatând că în multe cazuri ale noilor state se poate stabili o relație directă între declararea independenței și aderarea comitetelor naționale olimpice din cadrul acestora la mișcarea olimpică internațională, lucrarea analizează modul în care o seamă de evenimente majore (cele două Războaie Mondiale, Războiul Rece, procesul de decolonizare, destrămarea unor state etc.) au influențat constituirea noilor state naționale, cum s-au reflectat ele asupra primirii acestora în familia olimpică, cum s-au răsfrânt ele asupra contribuției comitetelor naționale olimpice ale acestor state, la promovarea olimpismului și dezvoltarea mișcării olimpice.

Cuvinte cheie: stat, independență, mișcare olimpică.

Abstract

The author set out to study the evolution of the international Olympic movement from its beginnings until today in relation to a number of conditions and events that resulted in major changes on the world map, highlighted by the emergence of states, disappearance or territory changes of others.

Its content, the paper interests those who are concerned with the study and knowing the international Olympic movement and how it has evolved as a result of changes occurred on the world map over time.

Documentation to develop article was done by studying the works of international law, political geography, history and olympism. The author also consulted papers, sites on the Olympic movement, its evolution over more than 100 years of existence.

In the first part, the paper addresses a number of conceptual issues concerning state independence as part of the principle of sovereign equality, the relationship between state and several international organizations.

Further is presented the situation of states, characteristics and peculiarities, the constitution and adherence of national committees to the Olympic movement. Noting that in many cases a direct relationship between the new states' independence and the adherence of their national Olympic committees to the international Olympic movement can be established, the paper examines how a number of major events (the two World Wars, the Cold War, decolonization process, disintegration of states, etc.) have influenced the creation of new nation states, as they reflected on their acceptance in the Olympic family, as they were reflected on the contribution of national Olympic committees of these countries to promote and develop Olympic movement.

Keywords: state, independence, Olympic movement.

Primit la redacție: 3 August 2012; *Acceptat spre publicare:* 25 Septembrie 2012

Adresa: Universitatea din Oradea, Facultatea de Geografie, Turism și Sport, Str. Universității, nr. 1-5, cod 410087, Oradea, Județul Bihor
E-mail: marotistefan@yahoo.com

Copyright © 2010 by "Iuliu Hațieganu" University of Medicine and Pharmacy Publishing

Introducere

De-a lungul timpului, harta politică a lumii a suferit multiple influențe și prefaceri permanente. Acestea au fost determinate și marcate de o mare diversitate de condiții și evenimente, care au avut ca rezultat apariția unor state, dispariția sau modificarea teritoriului altora.

Statul reprezintă un fenomen social complex, o instituție fundamentală, principala formă de organizare socială având concretizată autoritatea puterii (Mazilu, 1972). Principalele atribute ale statului sunt reprezentate de autoritatea guvernamentală independentă și prerogativele puterii, pe un anumit teritoriu și asupra unei populații stabile (Niri, 1975).

Egalitatea suverană este unul dintre principiile fundamentale ale dreptului internațional referitor la relațiile dintre state. Printre elementele principiului egalității suverane se numără independența de stat. Independența conferă statului dreptul de a stabili și conduce în mod liber relațiile sale cu celelalte state, de a participa sau nu la tratate, de a fi sau nu membru al organizațiilor internaționale, de a fi sau a nu fi membru al alianțelor, ca și dreptul la neutralitate (Diaconu, 1995). Dreptul internațional contemporan consfințește dreptul popoarelor de a se constitui în state independente. Cele mai importante documente în care sunt reglementate principiile fundamentale ale dreptului internațional privind statele și relațiile dintre ele sunt: Declarația de la Bandung din anul 1955, Carta Organizației Națiunilor Unite, adoptată în anul 1945 la San Francisco, Rezoluția Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite nr. 2625 (XXV) din 24 octombrie 1970, Declarația referitoare la principiile dreptului internațional privind relațiile prietenești și cooperarea între state, Declarația semnată la Conferința pentru Securitate și Cooperare în Europa, Helsinki 1975 etc. (Popescu și Năstase, 1986).

Apariția noilor state independente a avut influențe multiple și majore asupra raportului de forțe pe plan mondial, asupra evoluției dreptului internațional, asupra sistemului de organizații internaționale și activității acestora. Chiar dacă mișcarea olimpică, conform prevederilor Cartei olimpice, trebuie ferită de ingerințele politice, activitatea sa este influențată de modul în care statele își exercită atribuțiile legate de relațiile cu diferite organizații.

Creșterea numărului de noi state și masiva admitere a lor în familia olimpică a contribuit la întărirea mișcării olimpice, la dezvoltarea acesteia, la orientarea într-o măsură mai mare a Comitetului Internațional Olimpic în direcția aplicării, îndeplinirii și valorificării principiilor și scopurilor înscrise în Carta olimpică.

Evoluția hărții politice a lumii înainte de constituirea și în primii ani de activitate ai Comitetului Internațional Olimpic

În anii de dinaintea constituirii Comitetului Internațional Olimpic, revoluțiile de la mijlocul secolului XIX, care au cuprins o mare parte a Europei, au redeșteptat cu și mai mare vigoare lupta popoarelor pentru înfăptuirea statelor naționale. Ca efect al acestora, evenimentele din a doua jumătate a secolului XIX au animat puternic procesul formării și consolidării statelor naționale moderne. În această perioadă, noile state independente din America de

Sud și-au consolidat independența. În Europa s-a destrămat Sfânta Alianță, a avut loc unirea Principatelor Române, s-a realizat unificarea Italiei și Germaniei.

Consolidarea revoluției industriale în cele mai puternice state ale lumii din acea perioadă, Anglia, Statele Unite ale Americii, Franța și Germania, a determinat trecerea acestora într-o nouă fază de dezvoltare, capitalismul monopolist. Ca rezultat al concentrării producției și a capitalurilor, formarea oligarhiei financiare, exportul de capital, crearea uniunilor monopoliste internaționale au generat expansiunea colonială a marilor puteri (Giurcăneanu, 1983). Colonialismul a însemnat ocuparea unor teritorii prin forța armată, lipsirea de libertate a populației acestora, împiedicarea afirmării lor și a constituirii statelor naționale. În multe situații, prin deciziile Conferinței de pace de la Berlin, din noiembrie 1884 și, apoi, ale Conferinței de pace de la Paris din anul 1919, interesele puterilor coloniale au condus la divizarea unor popoare aparținând aceleași limbi și culturi, la separarea unor populații având aceeași origine etnică și la anexarea lor la entități politice și teritoriale alături de populații diferite din aceste puncte de vedere (Botoran, 1972).

În ultimii ani ai secolului XIX și primii ani ai secolului XX, pe plan internațional au intervenit o seamă de schimbări care și-au pus amprenta asupra constituirii Comitetului Internațional Olimpic și activității din primii ani ai mișcării olimpice. În această perioadă, în Europa erau douăzeci și cinci de state independente, au dispărut micile republici și ducate ca rezultat al formării statelor unitare mari, printre care s-au numărat Germania și Italia. În America, alături de Statele Unite ale Americii și Canada, care avea statut de dominion al Marii Britanii, erau în plin proces de consolidare douăzeci de state, care s-au născut pe ruinele imperiului colonial spaniol. Marea majoritate a teritoriului Asiei, Africii și Oceaniei făcea parte din imperiile coloniale (Lungu, 2006).

Faptul că în momentul înființării Comitetului Internațional Olimpic și în primii ani de activitate a acestuia pe harta lumii erau patruzeci și opt de state independente (Matei ș.c., 1995), dintre care multe se aflau abia la începutul existenței lor, unele erau slab dezvoltate și în care mișcarea sportivă era aproape inexistentă, au făcut ca în primii douăzeci și cinci de ani numărul comitetelor naționale olimpice constituite și care să solicite aderarea la mișcarea olimpică să fie destul de mic, douăzeci și două. În acest interval de timp, în afară de acestea, mai activau în mișcarea olimpică comitete naționale, precum Africa de Sud, Cuba, Haiti, India, Islanda, Rusia care au participat la Jocurile Olimpice, dar care nu au solicitat recunoașterea oficială (3).

Faptul că în momentul admiterii în mișcarea olimpică Boemia era domeniu ereditat al familiei domnitoare din Austria, că Finlanda era încorporată ca ducat autonom în Rusia, că Norvegia aparținea Suediei ca urmare a uniunii personale semnate în cadrul Tratatului de Kiel, că Egiptul era provincie otomană, că Africa de Sud, Australia și Noua Zeelandă aveau statute speciale în cadrul Imperiului Britanic, iar Canada era dominion britanic demonstrează că, încă de la începuturile existenței sale, familia olimpică a admis în rândurile sale comitete naționale din țări independente, din teritorii sau regiuni geografice

care își exercitau activitatea conform regulamentelor și înaltului ideal al mișcării olimpice (***, 2007). De la începuturile sale, în eforturile de a răspunde principiului universalității, Comitetul Internațional Olimpic s-a dovedit a fi o organizație deschisă, iar procesul de admitere a noilor membri a constituit o condiție esențială pentru ca mișcarea olimpică să reflecte situația realităților internaționale și, în același timp, să răspundă cu eficiență practică la înfăptuirea scopurilor sale.

Tabelul I

Comitetele naționale olimpice (CNO) din perioada 1894-1915 și statutul statelor, teritoriilor și regiunilor în care își desfășurau activitatea în momentul constituirii.

Nr. crt.	Tara, teritoriul sau regiunea	Statutul în acea perioadă	Anul constituirii CNO
1	Africa de Sud	Colonie britanică	1908
2	Australia	Colonie britanică	1895
3	Austria	Stat independent	1908
4	Belgia	Stat independent	1906
5	Brazilia	Stat independent	1914
6	Canada	Dominion britanic	1904
7	Boemia	Domeniu ereditar al familiei de Habsburg	1891
8	China	Stat independent	1910
9	Danemarca	Stat independent	1905
10	Egipt	Provincie otomană	1910
11	Elveția	Stat independent	1912
12	Filipine	Poseziune a SUA	1911
13	Finlanda	Ducat autonom în cadrul Rusiei	1907
14	Franța	Stat independent	1894
15	Germania	Stat independent	1895
16	Grecia	Stat independent	1894
17	Haiti	Stat independent	1914
18	Italia	Stat independent	1908
19	Japonia	Stat independent	1911
20	Luxemburg	Stat independent	1912
21	Marea Britanie	Stat independent	1905
22	Monaco	Protectorat al Franței	1907
23	Norvegia	Uniune personală cu Suedia	1900
24	Noua Zeelandă	Colonie britanică	1911
25	Olanda	Stat independent	1912
26	Portugalia	Stat independent	1909
27	România	Stat independent	1914
28	Spania	Stat independent	1912
29	SUA	Stat independent	1894
30	Suedia	Stat independent	1913
31	Turcia	Stat independent	1908
32	Ungaria	Stat independent	1895

Realizat pe baza datelor din Bârsan (1975) și National Olympic Committee (3).

Mișcarea olimpică între cele două războaie mondiale

Evenimentele de după Primul Război Mondial au condus la o serie de transformări majore pe harta politică a lumii: apariția noului stat sovietic, destrămarea Imperiului Austro-Ungar, declararea independenței țărilor baltice și a altor țări din Europa, crearea României Mari, dislocarea Imperiului Otoman, cucerirea independenței Mongoliei. În urma Păcii de la Versailles, din anul 1919, s-a creat Pactul Societății Națiunilor, organizație cu vocație universală, care și-a propus să furnizeze garanții reciproce de independență politică și teritorială atât statelor mici, cât și celor mari (Sofronie, 1927). Cu toate că, în Mesajul său în paisprezece puncte, adresat la 18 ianuarie 1918, președintele Statelor Unite ale Americii, Thomas Woodrow Wilson, proclamase dreptul popoarelor la autodeterminare (Bolintineanu și Malița, 1970), sfârșitul Primului Război Mondial nu a adus

prea multe modificări în statutul posesiunilor coloniale, exceptând teritoriile care s-au aflat sub stăpânirea otomană și fostele colonii germane. La propunerea primului ministru al Africii de Sud, generalul Jan Christiaan Smuts, asupra acestora s-a instituit sistemul mandatelor internaționale, care, însă, nu au adus nici o modificare de fond în structura imperiilor coloniale

În urma Conferinței Imperiale de la Londra din anul 1923, ca rezultat al adoptării Statutului de la Westminster dominiioanele și-au câștigat autonomia. Prin constituirea, în anul 1926, a Commonwealth-ului, între comunitatea teritoriilor din cadrul Imperiului Britanic și metropolă s-a realizat o formă de asociere și colaborare (1).

Analiza hărții politice a lumii din perioada dintre cele două războaie mondiale ne conduce la constatarea că statele independente erau grupate, mai cu seamă, în Europa și America, că o mare parte a Africii, Asiei și Oceaniei se afla, pe mai departe, sub dominație colonială.

Tabelul II

Comitetele naționale olimpice constituite în perioada 1918-1945.

Nr. crt.	Statul/teritoriul	Anul dobândirii independenței de stat	Anul constituirii CNO	Anul recunoașterii de către CIO
1	Polonia	11 nov 1918	1918	1919
2	Regatul Sârbilor, Croaților și Slovenilor*	1 dec 1918	1919	1920
3	Islanda	17 iun 1944	1921	1935
4	Irlanda	21 ian 1919	1922	1922
5	Letonia	18 nov 1918	1922	1991
6	Argentina	9 iul 1816	1923	1923
7	Mexic	24 feb 1821	1923	1923
8	Uruguay	25 aug 1825	1923	1923
9	Bulgaria	5 oct 1908	1923	1924
10	Estonia	24 feb 1918	1923	1991
11	Lituania	16 feb 1918	1924	1991
12	Peru	28 iul 1821	1924	1936
13	Cuba	10 feb 1898	1926	1954
14	India	15 aug 1947	1927	1927
15	Malta	23 dec 1974	1928	1936
16	Antilele Olandeze	Terit. autonom	1931	1931
17	Bolivia	6 aug 1925	1932	1936
18	Israel	14 mai 1948	1933	1952
19	Chile	12 feb 1812	1934	1934
20	Panama	3 nov 1903	1934	1947
21	Rhodesia de Sud**	18 apr 1980	1934	1980
22	Afganistan	18 feb 1919	1935	1936
23	Bermude	Terit. autonom	1935	1936
24	Guyana	26 mai 1966	1935	1948
25	Lichtenstein	1866	1935	1935
26	Venezuela	5 iul 1811	1935	1935
27	Columbia	20 iul 1810	1936	1939
28	Jamaica	6 aug 1962	1936	1936
29	Ceylon***	4 feb 1948	1937	1937

Realizat pe baza datelor din Lacoste (1995) și National Olympic Committee (3).

*Din 3 octombrie 1929 Iugoslavia

** Din 18 aprilie 1980 Zimbabwe

*** Din anul 1972 Sri Lanka

După Primul Război Mondial mișcarea olimpică s-a lărgit cu comitetele naționale olimpice aparținând unor state independente din America de Sud (Argentina, Uruguay, Peru, Bolivia, Chile, Venezuela, Columbia) America Centrală (Mexic, Cuba și Panama), cu cele rezultate în urma destrămării Imperiului Austro-Ungar (Austria, Ungaria, Cehoslovacia, Regatul Sârbilor, Croaților și Slovenilor) și ale altor state care și-au declarat independența (Polonia, Finlanda, Letonia, Lituania și Estonia).

Ca expresie a schimbării opticii unor metropole, mai cu seamă Marea Britanie, s-a ajuns la situația ca în această perioadă în familia olimpică să fie admise comitete naționale olimpice provenite din teritorii aflate sub dominație colonială, Antilele Olandeze, Bermude, Guyana Engleză, India, Islanda, Israel, Jamaica, Malta, Ceylon și Rhodesia de Sud.

În aceste condiții, din cele douăzeci și nouă de comitete naționale olimpice care s-au alăturat familiei olimpice între anii 1919-1945, unsprezece erau constituite în Europa, opt în America de Sud, șase în America Centrală, trei în Asia și unul în Africa. Pe mai departe, centrul de greutate al mișcării olimpice era în Europa, cu treizeci și două de comitete naționale olimpice și în America, cu optsprezece comitete naționale olimpice. Celelalte comitete naționale olimpice erau în Asia - șase, Africa - trei și Oceania - două.

Perioada dintre 1945 – 1989

După al Doilea Război Mondial, prin apariția statelor comuniste în Estul Europei și în Asia, prin declararea independenței a numeroase foste colonii s-a schimbat raportul de forțe pe plan mondial. Divergențele apărute în relațiile dintre marile puteri ale lumii, Statele Unite ale Americii și Uniunea Sovietică, au condus la divizarea unei mari părți a statelor în blocuri ideologice și militare potrivnice, la declanșarea Războiului Rece, care s-au răsfrânt și asupra mișcării olimpice. În perioada Războiului Rece, noile state s-au situat, în funcție de opțiunile lor ideologice, unele de partea Statelor Unite ale Americii, altele de partea Uniunii Sovietice, iar altă parte a lor s-a alăturat mișcării statelor nealiniat (Seftiuc, 1980).

Întregul complex de condiții din anii Războiului Rece a determinat ca factorii de conducere ai mișcării olimpice internaționale, în ciuda prevederilor Cartei, să facă unele concesii politicului. Comitetele naționale olimpice din țările socialiste și din unele țări nealiniat au generat neînțelegeri cu ceilalți membri, privind unele bariere în ceea ce privește limitele politice în mișcarea olimpică. De asemenea, până în anul 1970, ele au făcut presiuni și, în mare măsură, au reușit politizarea alegerii membrilor Comitetului Executiv al Comitetului Internațional Olimpic.

Divizarea unor state, în mod deosebit a Germaniei, și desprinderea unor regiuni din componența unor țări, mai cu seamă a Taiwanului de Republica Populară Chineză, au creat probleme privind succesiunea în mișcarea olimpică și recunoașterea noilor comitete naționale olimpice.

Dacă recunoașterea Comitetului Olimpic din Republica Federală Germană s-a soluționat relativ repede și ușor, încă în anul 1951, problema recunoașterii Comitetului Olimpic din Republica Democrată Germană s-a realizat pas cu pas, în acord cu schimbările în relațiile politice din acea perioadă. Astfel, reglementarea deplină a acestei probleme s-a finalizat în cadrul Sesiunii Comitetului Internațional Olimpic de la Mexico City, 7-11 octombrie 1968 (Stauffer, 1999).

Problema „celor două Chine” și-a pus amprenta asupra mișcării olimpice pentru mai bine de două decenii. Recunoașterea reprezentării legitime a poporului chinez în organizațiile internaționale s-a repercutat și în plan sportiv. Manevrele procedurale care urmăreau amânarea soluționării reprezentării Republicii Populare Chineze în

mișcarea olimpică, neînțelegerile dintre Comitetul Olimpic al Republicii Democrată a Chinei (schimbare de denumire produsă în anul 1957) și reprezentanții forului internațional olimpic au determinat adresarea, la 19 august 1958, a unei scrisori a Federației Sporturilor din Întreaga Chină, semnată de către Shou Titung, președintele acestui for, prin care se comunica întreruperea relațiilor cu Comitetul Internațional Olimpic și retragerea din federațiile sportive internaționale, decizii care au devenit efective începând cu 1 ianuarie 1959. Această stare de lucruri a creat o situație care a dăinuit până la 29 octombrie 1979. În cadrul întâlnirii ținute la Nagoya, Comitetul Executiv al Comitetului Internațional Olimpic a elaborat o rezoluție, aprobată cu șaiszeci și două de voturi pentru, șaptesprezece împotriva și două abțineri, prin care s-a confirmat Comitetul Olimpic din Republica Populară Chineză ca reprezentant al întregii Chine în mișcarea olimpică. De asemenea, s-a decis menținerea în mișcarea olimpică a Comitetului Olimpic din Taiwan cu statut de organizație locală în cadrul Chinei, având denumirea de Comitetul Olimpic al Taipeiului Chinezesc, cu imn, steag și emblemă diferite de cele utilizate până atunci (4).

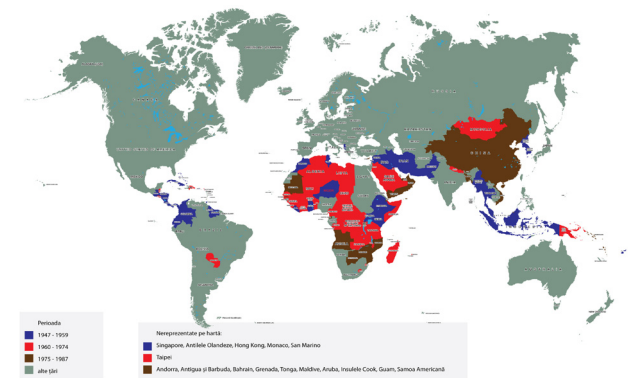

Fig. 1 – Comitetele naționale olimpice recunoscute de către Comitetul Internațional Olimpic în perioada 1945-1989. Realizat pe baza List of National Olympic Committee's by recognition date (2).

O altă caracteristică a perioadei de după cel de al Doilea Război Mondial a fost manifestarea cu tărie a voinței a unei mari părți a comunității internaționale pentru eliminarea oricărei forme de dependență colonială și de a impune destrămarea imperiilor coloniale. Acțiunile privind dobândirea independenței de stat a popoarelor aflate sub dominație colonială s-a manifestat atât prin acțiuni politice, cât și prin lupta armată. Acest proces a fost susținut în plan politic atât de acțiunile conducătorilor politici și ale populației din teritoriile respective, cât și la nivelul organizațiilor internaționale, mai ales Organizația Națiunilor Unite. Cu toate că statele deținătoare de colonii au încercat diferite manevre pentru păstrarea posesiunilor coloniale – treceri ale teritoriilor aflate sub mandat în tutelă internațională, remodelări ale structurii imperiilor coloniale prin formarea de uniuni între metropolă și colonii – decolonizarea s-a realizat rapid.

Conferința de la Bandung, din aprilie 1955, a deschis drumul decolonizării accelerate. Prin adoptarea, la 14 decembrie 1960, în cadrul Adunării Generale a

Organizației Națiunilor Unite, a Rezoluției nr. 1514 (XV) care cuprinde Declarația pentru acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale, s-a dat un puternic imbold procesului de decolonizare. Astfel, în perioada 1945-1989 pe harta politică a lumii au apărut nouăzeci și șapte de noi state ca urmare a câștigării independenței (Lacoste, 1995). În acest interval de timp, familia olimpică s-a lărgit cu o sută douăzeci de noi membri (3).

După dobândirea statutului de membru al mișcării olimpice internaționale, comitetele naționale olimpice din aceste țări au avut evoluții diferite, determinate de tradițiile și specificul fiecăruia, de poziția autorităților guvernamentale față de mișcarea sportivă, în general, și cea olimpică, în mod special, de nivelul de dezvoltare a sportului, de influențele străine care au acționat asupra lor etc. Chiar dacă în o serie de teritorii sportul, atât sub aspectul infrastructurii și al sistemului competițional, inclusiv participarea la Jocurile Olimpice, cât și a rezultatelor, a cunoscut o dezvoltare încă din perioada colonială, în multe foste colonii, în momentul obținerii independenței, nu se putea vorbi despre sport în accepțiunea modernă a sa și nu exista o mișcare olimpică națională. O caracteristică a activității sportive în multe din noile state a fost că mișcarea olimpică s-a format și s-a dezvoltat în paralel cu lupta de eliberare națională și întărirea independenței de stat. În multe din noile state, apartenența la mișcarea olimpică, participarea la Jocurile Olimpice, rezultatele sportivilor au fost utilizate pentru mobilizarea maselor, ca mijloc de formare a conștiinței naționale, ca un liant pentru realizarea și dezvoltarea unității naționale, ca instrument de propagandă, ca modalitate de afirmare a valorilor naționale și de proiectare a imaginii țării pe plan internațional (Kun, 1984).

La sfârșitul anilor '50 și începutul anilor '60, aderarea unui mare număr de comitete naționale olimpice din noile state independente a generat o seamă de schimbări în structura mișcării olimpice. Ca membri ai familiei olimpice, reprezentanții acestora au întreprins numeroase acțiuni în vederea democratizării Comitetului Internațional Olimpic și sprijinirea activității mișcării olimpice din țările nou constituite. Prin inițiativele și acțiunile lor, noile state au luat parte activă la creșterea rolului comitetelor naționale olimpice din aceste țări. Ca o consecință a acțiunilor de modernizare și democratizare a mișcării olimpice inițiate de noile state, a devenit o practică obișnuită consultarea operativă dintre Comitetul Internațional Olimpic, comitetele naționale olimpice și federațiile sportive internaționale în probleme de importanță privind Jocurile Olimpice, precum și în cele ce vizează pregătirea congreselor olimpice (Șiperco, 1976).

Conducătorii sportivi din noile state, la propunerea președintelui Indoneziei, Ahmed Sukarno, au participat activ la inițierea și sprijinirea Jocurilor Forțelor Progresiste (GANEFU), competiție cu o puternică coloratură politică, menită, în opinia inițiatorilor ei, să concureze și, în perspectivă, să înlocuiască Jocurile Olimpice. Chiar dacă prima ediție, desfășurată la Jakarta, între 10 – 22 noiembrie 1963, s-a bucurat de participarea a două mii șapte sute de sportivi din cincizeci și una de țări, Jocurile Forțelor Progresiste s-au lovit de opoziția Comitetului Internațional Olimpic, de împotrivirea majorității federațiilor sportive internaționale, dar și de poziția fermă a unui număr

însemnat de comitete naționale olimpice, care au interzis membrilor săi să ia parte la acestea. În acest fel, ediția a doua, disputată între 25 noiembrie - 6 decembrie 1967, la Phnom Penh, a avut o participare redusă, iar cea de a treia ediție, planificată a se desfășura la Beijing, în anul 1970, nu a mai avut loc. Analizându-se cauzele care au condus la apariția Jocurilor Forțelor Progresiste, a influențelor acestora asupra mișcării olimpice, în cadrul ședinței Comisiei Executive a Comitetului Internațional Olimpic, ținută la 22 octombrie 1966, la Mexico City, s-a apreciat că acestea au reprezentat o serioasă amenințare la adresa mișcării olimpice (Espy, 1979).

Începând cu anul 1965, acțiunile unui număr însemnat de comitete naționale olimpice, în mod deosebit a celor provenind din tinerele state independente, au generat o perioadă frământată, de criză, în relațiile cu Comitetul Internațional Olimpic, determinată de solicitările acestora de a obține un sprijin mai mare din partea forului internațional de conducere pentru dezvoltarea mișcării olimpice din noile state. O serie de măsuri organizatorice și îmbunătățirea situației financiare a mișcării olimpice ca urmare a creșterii sumelor încasate din acțiunile de marketing și drepturile de televizare a Jocurilor Olimpice, s-au putut derula acțiuni coerente și eficiente de asistență a comitetelor naționale olimpice. Prin constituirea Fondului de solidaritate olimpică, având ca buget o treime din totalul sumelor încasate de Comitetul Internațional Olimpic din drepturile de televizare, s-au deschis numeroase oportunități pentru sprijinirea comitetelor naționale olimpice mai sărace, sub formă de servicii în domenii ca organizarea generală a sportului, pregătirea specialiștilor, dezvoltarea infrastructurii sportive, organizarea documentării în domeniul olimpismului etc. Aceste realizări au dat posibilitatea ca în anul 1972, cu ocazia Jocurilor Olimpice de la München, președintele forului internațional olimpic, lordul Kilanin, să declare că se poate considera că Comitetul Internațional Olimpic a depășit definitiv momentele de criză (Șiperco, 1976).

Federațiile sportive și comitetele naționale olimpice din noile state, mai cu seamă cele din Africa, s-au alăturat eforturilor Comitetului Internațional Olimpic, ale majorității federațiilor sportive internaționale și ale altor organizații sportive internaționale și au acționat pentru izolarea și sancționarea organizațiilor sportive din Africa de Sud pentru practicile discriminatorii față de populația de culoare din această țară. Acțiunea cea mai fermă și cea mai cunoscută dusă de statele africane împotriva practicilor rasiale ale Africii de Sud a fost cea din 1976, când la chemarea președintelui Tanzaniei, Julius Nyerere, douăzeci și șase de guverne africane, cărora li s-au alăturat Irakul și Guyana, au interzis sportivilor lor să ia parte la Jocurile Olimpice de la Montreal, 1976 (Wallechinsky, 1996).

După anul 1989

Evenimentele politice majore și radicalele transformări petrecute după 1989 au modificat o mare parte a hărții politice a lumii. Acestea au condus la schimbări importante și în mișcarea olimpică.

După căderea Zidului Berlinului și unificarea Germaniei s-a desființat Comitetul Olimpic din Republica

Democrată Germană. În urma destrămării Uniunii Sovietice, Rusia a devenit succesoarea acesteia în mișcarea olimpică. În țările baltice s-au reînființat comitetele naționale olimpice din Estonia, Letonia și Lituania, iar în celelalte state desprinse au apărut unsprezece noi comitete naționale olimpice, Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Kazahstan, Kirghistan, Moldova, Tadjikistan, Turkmenistan, Ucraina și Uzbekistan. Prin separarea Cehoslovaciei în două state, s-a reînființat Comitetul Olimpic din Republica Cehă, care a devenit succesoarea Cehoslovaciei în familia olimpică, și a luat ființă Comitetul olimpic din Slovacia. În urma destrămării Iugoslaviei, familia olimpică internațională a crescut prin constituirea unor noi comitete naționale olimpice, Bosnia și Herțegovina, Croația, Macedonia, Muntenegru, Slovenia și Serbia, care este considerată succesoare a Iugoslaviei din punctul de vedere al mișcării olimpice (3).

După 1990, Africa de Sud și-a reluat locul în mișcarea olimpică. La sugestia comisiei Comitetului Internațional Olimpic condusă de Keba M'Baye, noile state, mai ales cele din Africa, au avut un rol important în sprijinirea acțiunilor pentru ca Comitetul Olimpic din Africa de Sud să-și ocupe locul în familia olimpică, pentru ca federațiilor sportive sud africane să fie reprimite în organismele sportive internaționale, pentru ca o seamă de personalități ale sportului sud african să fie alese în organele de conducere ale structurilor sportive internaționale etc. (Hill, 1976).

De asemenea, mișcarea olimpică internațională s-a îmbogățit prin constituirea și aderarea altor nouăsprezece noi comitete naționale olimpice, precum Namibia, Burundi, Capul Verde, Comore, Dominica, Saint Kitts și Nevis, Santa Lucia, São Tomé și Príncipe, Cambodgea, Nauru, Guinea-Bissau, Palestina, Statul Federal Micronesia, Eritrea, Palau, Kiribati, Timorul de Est, Insulele Marshall și Tuvalu (2).

Concluzii

1. La Congresul de la Sorbona, din 1894, Pierre de Coubertin și colaboratorii săi au conceput Comitetul Internațional Olimpic ca o organizație cu vocație de universalitate. În cei peste o sută de ani ai existenței sale, aceasta s-a dovedit a fi o organizație deschisă, iar procesul de admitere a noilor membri a constituit o condiție esențială pentru ca mișcarea olimpică să reflecte situația realităților internaționale și, în același timp, să răspundă cu eficiență practică pentru îndeplinirea scopurilor sale.

2. Deschiderea Comitetului Internațional Olimpic s-a manifestat încă din primii ani ai existenței sale prin admiterea în mișcarea olimpică a comitetelor naționale olimpice care proveneau atât din state independente, dar și din teritorii și regiuni dependente sau cu un anumit grad de autonomie, dar care se conformau regulilor și își desfășurau activitatea în concordanță cu înaltul ideal al mișcării olimpice.

3. Numărul mic de state independente la acea dată și nivelul scăzut de dezvoltare a sportului în multe dintre acestea, au făcut ca în primul sfert de veac al existenței mișcării olimpice numărul comitetelor naționale olimpice recunoscute de către Comitetul Internațional Olimpic să fie de numai douăzeci și două. În această perioadă, alături de acestea erau constituite comitete naționale olimpice care încă nu erau recunoscute, dar și comitete naționale olimpice a căror sportivi au participat la Jocurile Olimpice, dar nu au solicitat o recunoaștere oficială.

4. În perioada dintre cele două războaie mondiale, mișcarea olimpică s-a lărgit cu douăzeci și nouă comitete naționale olimpice. Majoritatea acestora proveneau din țările Americii de Sud și state care și-au câștigat independența după Primul Război Mondial. Schimbările intervenite în relațiile dintre unele metropole și coloniile lor, au avut ca rezultat acceptarea în familia olimpică a zece comitete naționale olimpice provenite din teritorii aflate sub dominație colonială.

5. După al Doilea Război Mondial, se observă că pentru majoritatea țărilor nou apărute, constituirea comitetelor naționale olimpice și recunoașterea lor de către Comitetul Internațional Olimpic este legată de obținerea independenței de stat. Istoria perioadei cuprinsă între 1945 -1989 a consemnat apariția pe harta politică a lumii a nouăzeci și șapte de noi state și lărgirea familiei olimpice cu o sută douăzeci de noi membri.

6. Apariția statelor comuniste în Europa de Est și Asia, aderarea multor țări ale lumii la blocuri ideologice și militare potrivnice, declanșarea Războiului Rece s-au răsfrânt și asupra activității Comitetului Internațional Olimpic. Confruntările dintre cele două tabere au generat neînțelegeri între membri privind limitele politice în cadrul mișcării olimpice. De asemenea, s-a ajuns ca, pentru o perioadă de aproximativ două decenii, alegerea membrilor Comisiei Executive a Comitetului Internațional Olimpic să fie politizată.

Tabelul III

Comitetele naționale olimpice constituite și recunoscute în perioada 1990-2011.

Anul	Continentul				
	Africa	America	Asia	Europa	Oceania
1991	Namibia, Africa de Sud			Estonia, Letonia, Lituania	
1992					
1993	Burundi, Capul Verde, Comore, Sao Tome și Príncipe	Dominica, Saint Kitts și Nevis, Santa Lucia	Armenia, Azerbaidjan, Georgia, Kazahstan, Kirgistan, Tadjikistan, Turkmenistan	Belarus, Bosnia și Herțegovina, Croația, Republica Cehă, Moldova, Macedonia, Rusia, Slovacia, Slovenia, Ucraina, Uzbekistan	
1994			Cambodgea, Palestina		Nauru
1995	Guinea Bissau				
1997					Micronezia
1999	Eritrea				Palau
2003			Timorul de Est		Kiribati
2006					I-le Marshall
2008				Muntenegru	Tuvalu

Realizat pe baza List of National Olympic Committee's by recognition date (2).

7. În multe din noile state, mai ales în cele din Africa, dar și din Asia și Oceania, mișcarea olimpică s-a format în paralel cu procesul de eliberare națională și întărirea independenței de stat.

8. Cu toate frământările și situațiile de criză pe care le-au generat, noile state au jucat un rol important în procesul de democratizare și modernizare a mișcării olimpice.

9. Căutările Comitetul Internațional Olimpic ce au vizat optimizarea sprijinirii comitetelor naționale olimpice nou apărute și creșterea puterii financiare a forului conducător al mișcării olimpice în urma sporirii veniturilor din concesionarea drepturilor de televizare a Jocurilor Olimpice au condus la constituirea Comisiei de solidaritate olimpică. Prin intermediul acesteia, s-au inițiat și derulat numeroase și variate acțiuni de sprijinire a comitetelor naționale olimpice mai sărace. Acestea au luat forma unor servicii privind organizarea sportului, în general, a mișcării olimpice, în special, pregătirea sportivilor, formarea și perfecționarea specialiștilor, dezvoltarea infrastructurii, organizarea cercetării olimpismului etc.

10. Evenimentele de după anul 1989, care au condus la mari prefaceri pe harta politică a lumii, au avut influențe și asupra mișcării olimpice, concretizate prin desființarea Comitetului Olimpic din Republica Democrată Germană, prin reînființarea a patru comitete naționale olimpice în state din Europa de Est, prin reintegrarea Africii de Sud în mișcarea olimpică, prin apariția a optsprezece comitete naționale olimpice ca urmare a destrămării Uniunii Sovietice și divizării Iugoslaviei. De asemenea, în intervalul 1990 - 2011, au aderat la mișcarea olimpică nouăsprezece noi membri provenind din state care și-au cucerit independența sau din teritorii autonome.

Conflicte de interes

Nimic de semnalat.

Bibliografie

- Bârsan A. Mic atlas geografic. Ed. Științifică. București, 1967.
Bolintineanu A, Malița M. Carta ONU. Document al erei noastre. Ed. Politică, București, 1970.
Botoran C. Aspecte ale procesului de formare a națiunilor în Africa. În: Lumea. 1972; 430(4):16-18.
Diaconu I. Statele, ca subiect de drept internațional. În: Drept internațional public. Ed. a II-a revăzută și adăugită. Ed. Casa de Editură și Presă Șansa SRL. București, 1995.

Espy R. The Politics of the Olympic Games. University of California Press, Berkeley, Los Angeles. London: 1979, 109.

Giurcăneanu C. Statele de pe harta lumii. Ed. Politică. București, 1983.

Hill RC. Olympic Politics. Athens to Atlanta, 1896-1996. Sec. ed. Manchester University Press, Manchester and New York, 1996.

Kun L. Egyetemestestnevelés és sporttörténet, Testnevelési Főiskolai Tankönyv. Budapest, 1984, 324-328.

Lacoste Y (coord.). Dictionaire de géopolitique, Ed. Flammarion, Paris, 1995.

Lungu M. Statele lumii. Antologie. Ed. Steaua Nordului, Constanța, 2006.

Matei HC, Negruț S, Nicolae I, Șteflea N. Statele lumii. Mică enciclopedie. Ed a VI-a. Ed. Meronia. București, 1995.

Mazilu DI. Funcțiile statului socialist. Ed. Acad RSR. București, 1972.

Niri C (coord.). Dicționar politic. Ed. Politică. București, 1975.

Popescu D, Năstase A. (coord.) Sistemul principiilor dreptului internațional. Ed. Academiei. București, 1986.

Seftiuc IC. Țările în curs de dezvoltare și rolul lor în evoluția vieții internaționale contemporane. În: Probleme internaționale. Ed. Politică. București, 1980.

Sofronie G. Contribuții la cunoașterea Societății Națiunilor. București, 1927.

Stauffer P. The olympic movement as an example of the interdependence between sport and politics, Paper presented at the 7th International Postgraduate Seminar on Olympic Studies. Ed. International Olympic Academy. Olympia, 1999.

Șiperco A. Olimpismul. Mișcarea olimpică. Jocurile Olimpice. Ed. Sprt-Turism, București, 1976, 29-60.

Wallechinsky D. Politics in the Olympics. În: The Complete Book of the Summer Olympics. Little, Brown and Company. Boston, New York, Toronto, London, 1996.

***. Olympic Charter. Published by the International Olympic Committee. Lausanne, 2007.

Website-uri vizitate

- (1) Commonwealth of Nations, http://en.wikipedia.org/wiki/Commonwealth_of_Nations, vizitat la 25.06.2012
- (2) List of National Olympic Committee's by recognition date http://en.wikipedia.org/wiki/National_Olympic_Committee#, vizitat la 24 iunie 2012
- (3) National Olympic Committee, http://en.wikipedia.org/wiki/National_Olympic_Committee, vizitat la 23.01.2011
- (4) Tzuleong C. "Chinese Taipei" charade is vile", <http://taiwant.org.tw/taipeitimes/2004/08/20040817.htm>, vizitat la 17.09.2004